

Børnehuset Nattergalen

Udviklings- og læringsmiljø

Børne- og familiesyn

I Nattergalen ønsker vi, i tæt samarbejde med vores forældre, at skabe en tryk og udfordrende hverdag for børnene, sådan at de får rige læringsmuligheder og kan udvikle deres potentialer optimalt. Vi lægger vægt på, at vores familier bliver mødt af engagerede og fagligt kompetente medarbejdere, og på at fremme gensidig tillid, sådan at børnene kan trives. Vores børn skal opleve, at de og deres familier er vigtige, både gennem vores daglige dialoger, men også ved at vores hus er åbent – forældre må meget gerne deltage i hverdagen. Hvis det bliver svært i familien, har vi uddannede og kvalificerede medarbejdere til at støtte, vejlede eller søge hjælp, i forhold til den brede vifte af tilbud, der er i Brøndby Kommune.

I Nattergalen er vi altid på udkig efter børnenes ressourcer, potentialer og kompetencer. Personalet møder børnene som nogen der er kompetente. Børn kan meget hvis de får lov og vi skelner aktivt mellem at hjælpe/støtte og tage over. Børnene skal hjælpes til at søge handlemuligheder, så konflikter håndteres og irettesættelser begrænses. Vi fremmer den meningsskabende dialog, dels for at udfordre børnene, men også for at udvikle deres handlekompetencer.

Vi tilbyder en bred vifte af aktiviteter og metoder, som understøtter alle vores forskellige børn i Nattergalen, og som bidrager til at gøre dem endnu mere livsduelige.

Institutionens arbejde med at bryde den negative sociale arv

I Nattergalen er vi hele tiden optaget af, hvordan børnene trives. En vigtig hjørnesteen i dette arbejde er vores tætte forældresamarbejde, hvor vi dels får et samlet syn på barnets trivsel og udvikling, og dels sikrer at forældrene er inddraget i børnenes læring.

Vores sprogindsats starter tidligt, og allerede ved de første forældresamtaler, tales der om sprog. Sprogarbejdet er forankret ledelsesmæssigt, og vi arbejder systematisk for hele tiden at optimere vores indsats.

Inklusionsarbejdet er grundigt integreret i huset, og der er øget fokus på vores mange børnefællesskaber, med konstant blik for børnenes deltagerforudsætninger og strategier. Vi har et tæt samarbejde med vores talekonsulent og psykolog, ligesom vores samarbejde med kommunens nye team af ergo- og fysioterapeuter er under udvikling.

Vi arbejder systematisk med børn i udsatte positioner, og prioriterer en høj grad af skriftlighed, blandt andet ved brug af kommunens handleplansskemaer og brug af metoder som aktionslæring og praksisfortællinger. Vi vægter samtalen om og refleksionen over det

enkle barn og indgår i tværfaglige møder, hvor vi gerne inviterer børne- og familieafdelingen med. Vi har netop opstartet et tæt samarbejde med vores nye distriktssagsbehandler, som vi rådfører os med i de sager hvor det er relevant.

Institutionens forældresamarbejde og – inddragelse

I Nattergalen ønsker vi et helhedssyn på børnene og anerkender, at vi nogle gange oplever noget forskelligt, da det ikke er usædvanligt, at børn agerer forskelligt afhængigt af konteksten. Vi lægger højt vægt på den gode dialog med vores forældre, sådan at vi i fællesskab, kan gøre dagligdagen tryk og udviklende for børnene. Vi ved at forældrenes tryghed og tillid til os, påvirker børnene meget.

Sammen skal vi arbejde for, at det er den gode atmosfære der præger hverdagen, og alle skal føle sig velkomne i Nattergalen. Det er vigtigt at vi respekterer, at forældreperspektivet, typisk først og fremmest, vil være på eget barn, mens personalets opgave er, at se på barnets udvikling og trivsel i fællesskaber.

Udover den daglige dialog med forældrene, indkalder personalet til en årlig samtale, hvor vi bl.a. har en dialog om barnets udvikling og trivsel, herunder barnets sproglige, sociale og motoriske udvikling.

Vi står til rådighed for forældre, der har brug for støtte eller vejledning, i alt fra selvhjulpethed, søvn og brug af tablets, til hvis det er særligt svært hjemme og familien er sårbar, f.eks. i forbindelse med skilsmisse, dødsfald i familien, eller andre svære situationer.

Da vi er et familie- og børnehus, betyder det også, at vi ind i mellem laver arrangementer uden for åbningstiden, såsom cafeaftener, grillaftener mm., ligesom at man kan låne huset til børnefødselsdage og lignende. I Familiehuset er der rig mulighed for, at skabe et netværk familierne imellem, hvor der f.eks. kan skabes grobund for legeaftaler mellem børnene.

Vi har et tæt samarbejde med husets forældrebestyrelse, som konstant bidrager aktivt til udviklingen af vores børnehus.

Institutionens pædagogiske værdier og principper

- Det skal være sjovt og spændende at gå i Nattergalen
- Pædagogisk idræt, leg og bevægelse er en naturlig del af vores hverdag
- Vi følger børnenes intentioner og inddrager deres perspektiver
- Vi tager os god tid og tilpasser os børnenes tempo
- Læringsmiljøet skal være præget af børnenes aftryk, og tydeligt vise hvilke muligheder børnene har

- Fællesskaberne i Nattergalen skal være mangfoldige.
- Vi gør det simple værdifuldt.
- Børnenes historier og fortællinger er vigtige

Egne projekter

Idrætscertificering

Nattergalen er blevet en idrætsinstitution, hvor pædagogisk idræt, leg og bevægelse er en naturlig del af vores hverdag.

Over de næste to år har vi en stor opgave i, at implementere den *pædagogiske idrætsforståelse*, som skal ses som en integreret del af husets pædagogik, både i vores pædagogiske tilgang og vores konkrete aktiviteter.

Vi skal have øget fokus på det kropslige læringsmiljø vi skaber for og med børnene, og med udgangspunkt i bevægelsesglæden, skal personalet sikre aktiviteter, der tilpasses børnene og ikke omvendt. Personalet skal kunne agere aktivt, i det formelle og i det uformelle rum (voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter), som ligestilles med hinanden. Kroppen skal aktiveres på alle mulige måder, og integreres i vores daglige gøremål. Vi skal sikre, at vi lever op til kravene som idrætsinstitution, og sikre at vores organisation og hverdagstænkning afspejler den idrætspædagogiske forståelse.

Legepladsen

Husets største pædagogiske rum, vores legeplads, skal udvikles. Her tænker vi ikke på mange nye legestativer, men med indretning ved, f.eks. beplantning der optimerer læringsmiljøet og oplevelserne. Vi ønsker både noget, som vi kan kigge på, smage på og dufte til. Vi ønsker yderligere muligheder for at kunne følge udviklingen fra jord til bord, og drømmer om at høste egen frugt og grønt. Vi vil udvikle brugen af vores legeplads, som vi ønsker, skal være en *åben legeplads*. Det vil sig, at det skal være muligt for forældre og andre, der kommer forbi, at benytte legepladsen efter åbningstid - herunder i weekenderne. Overskriften på vores nye legeplads er; Leg og Lær.

Specialgruppen

De ydre krav i forhold til vores specialgruppe, har ændret sig gennem de sidste år. Vi ser en tendens til, at vi modtager yngre børn end tidligere, samt en tendens til at børnene har mere komplekse udfordringer/diagnoser, og dette stiller nye krav til vores organisering. Hidtil har gruppen været stueopdelt, på to separate stuer, hvor børnene har været inddelt efter deres primære udfordringer/diagnoser. Vi vil nu arbejde henimod en mere opgaveorienteret organisering og altså samle teamet til ét, med differentierede opgaver der gerne går på tværs. Vi skal have yderligere fokus på at følge vores børns initiativer til kommunikation, for herigennem at skabe indsigt og udvikling. Herudover vil vi fortsat arbejde på, at børnenes tilkobling til det øvrige hus øges.

Interne flytninger og overgange af/for børn

Overgangssamarbejdet:

I Nattergalen arbejder vi aktivt med de tre overgange, som typisk finder sted i barnets tidlige liv, og vi vil fortsat arbejde på, at lette disse overgange for barnet og familiens trivsel.

- Fra hjem til institution
Vi har udformet en velkomstmappe med informationer om Nattergalen, forældrebestyrelse mv. Når barnet skal starte i huset, er vi i tæt dialog med forældrene om barnet/familien og barnets start i huset.
- Fra vuggestue til børnehave
Vi har en tydelig procedure for overgangen mellem vuggestuen og børnehaven, der involverer forældrene. Vi holder en samtale, hvor både personale fra vuggestuen og børnehaven deltager. Herudover indbydes forældrene til et lille overgangsritual, hvor barnet og familien får sagt farvel til vuggestuen, og bliver budt velkommen i børnehaven.
- Fra børnehave til skole
Vi samarbejder med vores lokale folkeskole om overgangen til skole, ligesom vi samarbejder med de eventuelle specialskoler/klasser nogle af vores børn visiteres til. Vi deltager i møder, tager på besøg og formidler materiale vedrørende datoer for skolestart mv. I Nattergalen har vi en *Storebørnsgruppe*, hvor der laves forskellige aktiviteter på tværs af stuerne. Vi holder individuelle forældresamtaler, og herudover holder vi et arrangement for forældrene til de kommende skolebørn. Her formidler vi, hvad vi laver i vores *Storebørnsgruppe* og i fællesskab drøfter vi, hvad forældrene selv kan gøre, for at sikre en god skolestart for deres børn.

Den pædagogiske læreplan for 2018-2019

Beskrivelse af processen

Det organisatoriske arbejde i Nattergalen har kredset om, at gøre læreplaner og kvalitetsrapporten operationel, dvs. at skabe sammenhæng mellem papir og handling, og herunder forenkle vores dokumentation. Vi har bestræbt os på, at lave en læreplan, der i høj grad er for hele huset, og kan tilpasses til både vuggestuen, børnehaven og vores specialgruppe. Kvalitetsrapporten har været fremlagt i forældrebestyrelsen.

Vi har lavet en synlig årsplan, hvor vi emneorganiseret arbejder med krop og bevægelse, natur og natur fænomener, samt kulturelle udtryksformer og værdier. Arbejdet med de personlige, sociale og sproglige kompetencer hører hjemme i alle vores aktiviteter, men der kan sagtens ske et twist imellem læreplanstemaerne (dette er materialet *"Spring ud i*

naturen” et godt eksempel på).

Vi er ved at blive idrætscertificeret, her har vi brugt anledningen til også at drøfte husets læringsbegreb. Vi tog udgangspunkt i en artikel af Stig Brostrøm; ” *Et lege orienteret læringsbegreb for de nul til fem-årige,*” hvor vi er enige i Stig Brostøms følgende udsagn om at: ”*Vi antager at børn lærer gennem egen aktive eksperimenterende virksomhed i samspil med voksne og andre børn.*”

Vi har desuden ladet os inspirere af en; ”*Master for en styrket læreplan,*” og gennemgået plancher fra evalueringsinstituttet EVA om: *Kvalitet i dagtilbud.*

Vi skal fortsat arbejde med vores dokumentation. EVA-skemaerne har vist sig lidt tunge at komme i mål med, og derfor vil vi undersøge om SMTTE modellen evt. kan anvendes, og om vi evt. ved organisatoriske justeringer, kan sikre et bedre grundlag for evaluering.

Lærings syn

I Nattergalen har vi et *aktivt legende lærings syn*. Personalet har ansvar for, at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, således at barnet bliver medskabende af egen læring. Læring foregår bedst, når barnet har lærelyst og altså er motiveret, og når det giver personlig mening. Personalet skal således sammen med børnene, iværksætte forløb med læring for øje, og hvor de enkle aktiviteter har legens karakter.

Gennem den aktive dialog med børnene, tjekkes der løbende op på børnenes opfattelse af børnehuset, og den hverdag de oplever. Her i efteråret (2017) har vi lavet en børnemiljøvurdering via en spørgeskemaundersøgelse, hvor børnenes vurdering af Nattergalen er tydelig.

Som kommende idrætsinstitution, vil den pædagogiske idrætsforståelse være en grundpille i vores lærings syn. Herunder forståelse af idræt med et pædagogisk sigte, hvor omdrejningspunktet er, at skabe udviklings- og læringsrammer via kropslige aktiviteter, og dette vil fremgå tydeligt af vores læreplaner.

Personalet skal involvere sig og tænke hele hverdagen ind som et læringsrum. Det vil altså sige, at vi skal udnytte de mange muligheder, der er i hverdagen, for at skabe leg som kan udvikles til god læring. For os betyder det, at børnenes egne lege, vores planlagte aktiviteter og hverdagsrutiner er sidestillede, og skal understøttes af personalet. Den legende tilgang til læring, skal prioriteres som metode og princip.

Personalet forventes forsat, at dygtiggøre sig gennem kurser og uddannelse.

Tema 1 - Alsidig personlig udvikling

Læringsmål:

At børnene er selvstændigt agerende i aktiviteter de selv mestrer.

Tegn på læring:

- At børnene selv foreslår og går i gang med aktiviteter.
- At børnene i vuggestuen er deltagende i påklædning og omkring måltiderne.
- At børnehavebørnene er selvhjulpne under måltiderne.
- At børnene i børnehaven aktivt mestrer egen påklædning, herunder at holde styr på eget tøj og egen garderobe.
- At børnene ubesværet deltager i idrætsaktiviteter med et pædagogisk sigte.

Metoder og aktiviteter, samt det pædagogiske personales rolle:

- Børnene inddrages i alle gøremål, dvs. de skal være med til; at pakke tasker, når de skal på tur, de hjælper med at skære frugt ud til eftermiddagsmåltidet, de hjælper med oprydning på stuen, mv.
- Særligt i vuggestuen er det vigtigt, at vi som voksne tager os god tid, - *vi gør det simple værdifuldt.*
- Personalet sikrer spændende læringsmiljøer samt muligheder for, at børnene selv kan skabe egne læringsmiljøer – *vi har et aktivt læringssyn.*
- Personalet sørger for, at børnene gives ansvar i forhold til opgaver de mestrer.
- Den handlekompetence barnet har i Nattergalen deles med forældrene, således at der er en kobling mellem Nattergalen og hjemmet.
- I samarbejde med forældrene er det personalets opgave, at der skabes læring omkring tøjbrug og garderoben -*hvilket tøj skal man f.eks. have på når det regner?*

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

SMTTE model eller EVA skemaer.

Tema 2 - Sociale kompetencer

Læringsmål:

At børnene aktivt indgår i fællesskaber.

Tegn på læring:

- At børnene søger forskellige meningsfulde fællesskaber.
- At de sætter deres aftryk i fællesskaberne.
- I børnehaven skal børnene kunne de grundlæggende sociale spilleregler såsom at; vise hensyn, vente på tur og lytte til hinanden.
- I vuggestuen skal børnene udvise en begyndende forståelse for de sociale spilleregler.
- At børnene danner venskaber og inviterer til leg og aktiviteter.

Metoder og aktiviteter, samt det pædagogiske personales rolle:

- Personalet skal sikre tydelige fællesskaber – med tydelige rollemodeller og forventelig deltagelse.
- Personalet skal være beviste om hvornår man går foran, ved siden af og bagved som voksne.
- Personalet skal aktivt bidrage til, at børnenes handlekompetence udvikles, eksempelvis; konflikthåndtering og legeforhandling.
- Personalet tilrettelægger idrætspædagogiske aktiviteter, hvor der altid er en pædagogisk bagdør (altså fokus på, at aktiviteten rummer de forskellige børns forudsætninger og behov).

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

SMTTE model eller EVA skemaer.

-Tema 3 - Sproglig udvikling

Beskrivelse af Institutionens sprogstrategi:

Nattergalen har et funktionelt kommunikativt sprogsyn, og dette betyder at vi i arbejdet med sprogtiltagelsen, kæder "sprog og handling" sammen, og at sproget bruges til kommunikation med andre. Dette betyder igen, at vi giver børnene oplevelser og erfaringer, som kobles med sprog.

Målsætning: At 85 % af børnene er i generel indsats ved skolestart, - læg mærke til at det er en målsætning.

Vi skal sikre, at sekventielt tosprogede, kommer igang med en sproglig udvikling på dansk, ved ekstra indsatser (flere af vore børn kommer med et godt modersmål, men møder det danske sprog sent).

Vi arbejder ud fra de sproglige milepæle, følger op på sprogvurderingerne og er meget opmærksomme på, at sparre med PPR om børn med eventuelle specifikke sproglige vanskeligheder.

Med afsæt i husets årsplan, arbejdes ud fra en cirkulær/tematisk pædagogik, hvor vi via fælles fokus sikrer, at børnene møder begreberne mange gange; på ture, på stuen - i de kreative aktiviteter, men også på legeplads og ved særlige sprogaktiviteter.

Vi arbejder bevidst med at udvikle børnenes ordforråd og har særligt fokus på børnenes aktive og produktive sprog, som vi skal sikre, at vores aktiviteter særligt understøtter.

Det narrative har en særlig plads i Nattergalen, og vi arbejder med fortællinger på forskellig vis; børnenes egne fortællinger, fortællinger via flonellograf, kufferter, bøger, billeder - børnenes evne til at kæde ord sammen er central.

Gennem pædagogisk idræt skal vi sikre, at der er sammenhæng mellem krop og bevægelse og sproget, - at lære sprog med kroppen er også vigtigt!

En vigtig del af sproget i forhold til at lære er, at have fokus på det lydlige, dvs. rim og remser, sjov med sammensatte ord osv.

Grundlæggende er den daglige dialog vigtig, hvor der er lydhøre og kommunikerende voksne. I Nattergalen har vi typisk mange tre årige der er i en god sproglig udvikling på deres modersmål, men mangler at tilegne sig de danske ord. Derfor er det vigtigt at der med udgangspunkt i sprogvurderingerne, laves særlige grupper, hvor der arbejdes målrettet med sproglige elementer.

Der er en tydelig beskrivelse af stuenes rolle, sprogvejledernes og ledelsens opgaver.

Læringsmål:

At børnene er sprogligt aktive i hverdagens gøremål

Tegn på læring:

- At børnene forstår dem selv og deres nære omverden.
- At børnene skaber kontakt og kommunikerer.
- At børnene udvikler deres ordforråd og forståelse af sproget og sprogets regler.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

- Narrativmetode, der bygger på gentagelser.
- At der skabes samtale-situationer i hverdagen, hvor dialogen er bærende.
- Fortællinger og højtlesning er en aktiv del af vores hverdag. (Læseleg)
- Vi arbejder ud fra en cirkulær sproglig forståelse – Vi bruger alle vores sanser i sprogarbejdet og arbejder tematisk.
- Vi er rollemodeller og anvender et nuanceret og velovervejet sprog.
- Vi er udvidende i dialogen med børnene, hvor der bruges en god udvekslingstone.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

SMTTE model eller EVA skemaer.

Tema 4 - Krop og bevægelse

Læringsmål:

At børnene udfordres til bevægelse og fysiske udfordringer

Tegn på læring:

- At børnene fysisk vil erobre verden – at de rører sig og faktisk har lyst til det.
- At de uden besvær deltager i de fysiske aktiviteter og ture.

- At børnene syntes, at det er sjovt at deltage i aktiviteterne.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Pædagogisk idræt med et velovervejet valg af metoder, der sigter på det fysiske, psykiske, sociale eller kognitive.

At børnene udfordres fysisk både ude og inde, at der arbejdes bevidst med børnenes udfoldelser, og at forsigtige børn også motiveres

Metoder fra pædagogisk idræt anvendes til planlægning, f.eks. vores K 1 og K2 skemaer.

Aktiviteter:

Morgengymnastik om sommeren, Tigertræning, fodboldtræning, *Ibomorum*, aktiviteter på legepladsen, boldspil i salen, rytmik, musikpædagogiske aktiviteter mm.

Personalets rolle:

Det er vigtigt at personalet er aktive, motiverende og engagerede, dvs. at de er godt forberedte til strukturerede aktiviteter, samt at de inspirerer til bevægelse på legeplads, på ture mm.

Det er vigtigt at personalet er bevidste, om de forskellige roller i de forskellige aktiviteter og læringsrum.

Andre læreplansområder inddrages også i fysiske aktiviteter, f.eks. at lære farver, tal og forholdsord.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Via brug af SMTTE model eller EVA skemaer

Tema 5 - Naturen og naturfænomener

Læringsmål:

At børnene er aktivt med i eksperimenterende naturoplevelser

Tegn på læring:

- At børnene er nysgerrige, og evt. selv laver eksperimenter

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

- Cirkulær pædagogisk tilgang hvor alle sanser bruges

- Børnene skal aktivt kunne bearbejde deres oplevelser, f.eks. ved udstillinger, billeder eller andre kreative bearbejdelse.
- Naturaktiviteter og eksperimenter skal foregå både ude og inde.
- Vi vægter årstidsbestemte aktiviteter – såning, høst mm.
- Det er personalets rolle, at gøre børnene fortrolige med udendørsmiljøet og de nære naturområder i Brøndby Strand. Det betyder også, at personalet skal have kendskab til det nære miljø.
- Personalet sørger for, at omdanne vores legeplads til et inspirerende læringsrum.
- Vi har et tæt samarbejde med Naturskolen og Sejlerhuset.
- Spring ud i naturen aktiviteter

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Via SMTTE model eller EVA skemaer.

Tema 6 - Kulturelle udtryksformer og værdier

Læringsmål:

At børnene samskaber fortællinger, ud fra deres kulturelle oplevelser

Tegn på læring:

- At børnene selv efterspørger kulturelle og kreative udfoldelsesmuligheder.
- At børnene kender en række sange og lege.
- At børnehavebørnene laver fortællinger som er synlige, og at de kan formidle den til andre børn
- At vuggestuebørnene kan begynde at fortælle ud fra et visuelt forlæg

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Det er vigtigt at børnene får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og som deltagere, efterfølgende er det vigtigt at bearbejde disse

En væsentlig del af kulturelle udtryksformer og værdier, er den vi selv skaber i huset sammen med vennerne, her tænkes både på sang og musik, teater og ikke mindst kreativ brug af beskæftigelses materialer.

Vi har et tæt samarbejde med Brøndby Bibliotek, og har vores eget børnehavebibliotek i huset.

Tilgængeligheden skal være til stede for at sikre, at børnene selv kan arbejde kreativt.

Det er vigtigt at personalet kender Brøndbys nye kulturpolitik og tager afsæt i denne.

At vi bruger musikpædagogernes aktiviteter og at de integreres i huset

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Via SMTTE model eller EVA skemaer.

Evaluering af den pædagogiske læreplan 2016-2017

Læringsmålet for tema 1:

At børnene er selvstændigt agerende i aktiviteter de selv mestrer

Evaluering af læringsmålet:

Vuggestue:

Børnene er aktiv deltagende i påklædning, f.eks. når vi er gang med at tage tøj på og af. Vi er opmærksomme på det de mestrer i forhold til deres alder, der er stor forskel på at hjælpe/støtte og tage over. Vi har arbejdet ekstraordinært med måltidet, med brug af aktionslæringsmetoden, hvor fokus har været på at gøre børnene mere aktivt deltagende, som f.eks. ved at hælde mælk fra kande til kop og oprydning.

Børnehave:

Børnene er selvstændigt agerende i det omfang de kan, og de hjælper hinanden. Vi er blevet mere opmærksomme på, at udfordre børnene tilpas, så de dels prøver noget nyt, men også får italesat, når man er ved at lære noget nyt – vi øver os, så man på et tidspunkt selv, eksempelvis kan smøre sin mad eller selv stå for en regelleg mm.

For nogen af vores børn, har vi lavet individuelle handleplaner, hvor der især har været fokus på, at børn der trækker sig fra fællesskabet bliver motiveret til at deltage, og herunder udviklet deres kompetencer indenfor selvhjulpenhed.

Læringsmål for tema 2:

At børnene aktivt indgår i fællesskaber

Evaluering af læringsmålet:

Vuggestue:

Børnene indgår aktivt i de mange daglige fællesskaber vi har. Vi vil forsætte med at arbejde i små grupper, da hvert enkelt barn får bedre muligheder for at udtrykke sig, skabe tættere relationer mellem hinanden og være aktivt deltagende i fællesskabet. Vi kan se at, der sker øget læring, når vi organiserer os i små grupper.

Børnehave:

Børnene indgår aktivt i de mange daglige fællesskaber vi har. Der er dagligt fokus på den gode relation og børnenes venskaber. Vi har lavet aktionslæringsforløb på, hvordan vi sammen kunne udnytte gangarealet bedre, både til børnenes egne lege og de vokseninitierede aktiviteter, herunder altså fokus på læringsmiljøet.

Mange af vores ældste børn, har været utrolig gode til, at skabe egne fællesskaber på kryds og tværs af huset, omkring boldspil, bordfodbold og løbekamp.

Vi vil fortsat arbejde med de børn, der kan have svært ved at indgå i fællesskaber.

Læringsmål for tema 3:

At børnene er sprogligt aktive i hverdagens gøremål

Evaluering af læringsmålet:

Vuggestue:

Vi sætter ord på handlinger i alle vores hverdagsaktiviteter og gøremål, og kan se børnene profiterer af det. Vi vil stadig have fokus på vores hverdags relationer omkring børnene, da vi kan se, at det giver barnet mulighed for at udtrykke sig sprogligt. Vi er opmærksomme på, at vores rolle er afgørende for, barnets mulighed for at udtrykke sig og blive forstået.

Børnehave:

Udover det særligt planlagte og konkrete sprogarbejde, har vi haft fokus på dialogen omkring rutinesituationer, både ude og inde, og vi ser det har effekt. Vi har stort fokus på, at lave masser af sprogarbejde, hvor krop og bevægelse er centralt.

Vi har arbejdet med vores dialoger med børnene - med at stille åbne spørgsmål således, at vi skaber rum for flere sproglige turtagninger, der giver børnene mulighed for, at bruge sproget mest muligt.

Læringsmål for tema 4:

At børnene er glade for at bruge deres krop

Evaluering af læringsmålet:

Vuggestue:

Børnene er meget glade for, at bruge deres krop og har gode muligheder for, at netop at udfolde sig fysisk, da vi bruger begge legepladser, og også har stort fokus på bevægelse indendørs. Vi har rytmik, bruger vores sanserum og alrum meget aktivt, hvor vi blandt andet gerne bygger motorikbaner der udfordrer børnene. Vores projekt om at gøre det simple værdifuldt, er blevet implementeret i vores hverdag, hvilket blandt andet betyder, at vi er meget opmærksomme på, at børnene får tid og lov til at bevæge sig. Vi vil gerne arbejde med, at blive bedre til, at igangsætte lege på legepladsen.

Børnehave:

Vi har taget udgangspunkt i de 18 grundbevægelser, og udvalgt nogle af dem, som ikke bruges så meget i vores hverdag, (kravle, krybe, snurre, vippe, svinge). Vi tog udgangspunkt i **spring ud i naturen** og valgte nogle lege herfra.

Vi har mange planlagte fysiske aktiviteter og mange bevægelseslege, både inde i huset og ude på legepladsen. Vi oplever, at børnene er vilde med at udfordre kroppen, og de er rigtig gode til selv, at videreføre de fleste lege/aktiviteter vi har lært..

For de børn der er motorisk udfordret, har vi lavet særlige forløb, med eksempelvis specielle balanceøvelser, men vi gør også meget brug af helt almindelige ture i nærmiljøet, hvor kroppen også nemt kan udfordres, og hvor det i øvrigt først og fremmest er sjovt at bevæge sig.

Vi er ved at blive idræts certificeret, og det har skabt øget bevidsthed for personalet, i forhold til at sætte bevægelsesaktiviteter i gang, med forskellige udgangspunkter (fysisk, psykisk, socialt eller kognitivt). Dette har også bredt sig til sprogarbejdet.

Læringsmål for tema 5:

At børnene er aktivt med i eksperimenterende naturoplevelser

Evaluering af læringsmålet:

Vuggestue:

Vi har lavet forskellige natureksperimenter med vand og krible krable dyr. Børnene var meget optaget af det, og de var både glade og undersøgende.

Badeværelset blev lavet om til et eksperiment rum med vand, hvor de først blev vejledt i hvad de kunne og herefter selv gik i gang med små eksperimenter.

Vores ældste børn viste stor interesse ved de forskellige insekter, og samtidig var der opmærksomhed på børnenes niveau, så alle børn havde mulighed for at opleve insekterne relevant. Vi havde en positiv og lærerig dialog med vores forældre omkring vores em-

ne, og vores forældre var gode til at understøtte det vi lavede i vuggestuen.

Børnehave:

Vores børn er vilde med at eksperimentere og er naturlig udforskende.

Vores første forårsforløb var fyldt med forundring og eksperimenter; vi lavede selv ost, vi lavede en vulkan, lavede en planteskole, eksperimenterede med vægtfylde, slim og sæbebobler. Børnehuset summede af nysgerrighed og sjov.

Det andet forårsforløb, havde fokus på krible krable og bevægelse via *spring ud i naturen* materialet.

Det ene forløb afsluttes med en fælles dag i børnehuset, hvor alle børnene kom igennem en masse eksperimenter, mens det andet forløb blev afsluttet med en Natur-Safari dag ude på Volden, med små opgaver for alle.

Vi har oplevet, at når vi som voksne er aktive og begejstret, bliver børnene også aktive og engagerer sig i de eksperimenterende oplevelser.

Læringsmål for tema 6:

At børnene er aktive deltagere i forskellige kulturelle udtryksformer

Evaluering af læringsmålet

Vuggestue:

Vi har arbejdet meget med sang, musik og dans. Derudover har børnene været aktive deltagende omkring værkstedsaktiviteter, så som at; male, klippe, tegne osv. Vi kan se, at børnene selv opstarter sange eller selv søger tegne og male aktiviteter. Omkring vores temaer oplever vi, at der sker ekstra læring, når vi holder os til et konkret emne, der folder sig ud på forskelligvis (eksempelvis trolde...)

Børnehave:

Hvis man går en tur rundt i børnehaveafdelingen, er børnenes kreative produkter sat op overalt på væggene. Vores værksted bruges flittigt og det er helt normalt, at bruge det kreative element i forhold til læseleg. Vi oplever faktisk, at det er afgørende for at det har den nødvendige effekt. Børnene efterspørger de ny tiltag, som vores musikpædagoger har igangsat, men er også utrolig glade for hverdagens sange mm.

Opfølgning:

Organisation i huset er vigtigt, derfor vil vi sætte mere tid af til planlægning og evaluering.

Vi vil justere vores årsplan, sådan at der kommer mere luft til de andre opgaver, da beskrivelser, evalueringer mm. fylder en del i pædagogernes hverdag, og vi ønsker at der skabes tid til refleksion af læreplanen mv.

